

Оцінка інфляції за грудень 2017 року

У 2017 році споживча інфляція становила 13.7%, і, таким чином, перевищила ціль Національного банку $8\% \pm 2$ в.п. на кінець року, встановлену [Основними засадами грошово-кредитної політики на 2017 рік та середньострокову перспективу](#).

Прискорення інфляції у 2017 році порівняно з 2016 роком (12.4% р/р) відбулося передусім через дію неочікуваних чинників, вплив інструментів грошово-кредитної політики на які є обмеженим. Зокрема на показники інфляції суттєво вплинули скорочення пропозиції окремих видів товарів через несприятливі погодні умови в першій половині року, нестабільна ситуація в тваринництві, зростання світових цін та зовнішнього попиту на вітчизняні продукти харчування (зокрема, м'ясні та молочні продукти). Також на зростанні цін позначилися збільшення виробничих витрат, зокрема на оплату праці, та швидке відновлення споживчого попиту.

Високі показники інфляції в останні місяці року були зумовлені погіршенням ситуації на валютному ринку, а також суттєвим пом'якшенням фіскальної політики (у тому числі за рахунок вищих пенсійних виплат). Відповідно, посилюється й фундаментальний інфляційний тиск, що відобразилося в показнику базової інфляції.

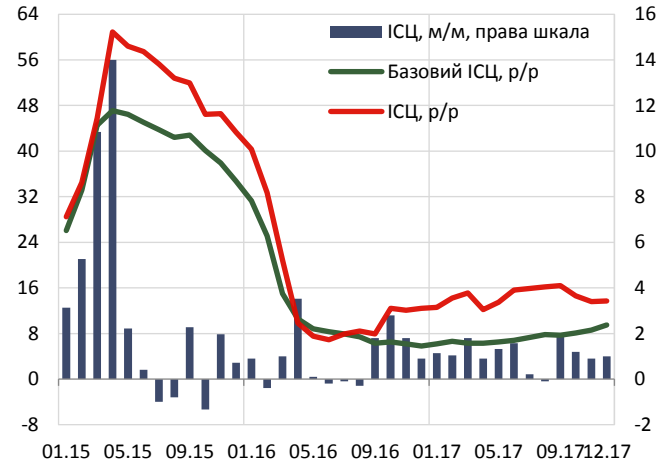
Базова інфляція за підсумками 2017 року прискорилася до 9.5% р/р порівняно з 5.8% р/р у 2016 році. Так суттєво прискорилося зростання вартості послуг, що входять до базової інфляції (до 14.6% р/р), унаслідок підвищення виробничих витрат і поштовху споживчого попиту, у тому числі через підвищення мінімальної заробітної плати та пенсійних виплат. Зокрема, найбільш суттєвий внесок у рівень базової інфляції мали подорожчання послуг закладів швидкого харчування, вищої освіти, утримання прибудинкових територій.

Також прискорилося зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки (до 13.0% р/р). Зокрема стрімкими темпами зростали ціни на молочні та м'ясні продукти (відповідно на 22.1% р/р та 22.0% р/р) що відображало вторинні ефекти від високих цін на відповідні сирі продукти, а також високий зовнішній попит (зокрема на масло вершкове).

Водночас темпи зростання цін на непродовольчі товари, що переважно імпортуються, були нижчими, ніж у попередньому році (3.3% р/р порівняно з 4.8% р/р) завдяки сприятливій ситуації на валютному ринку протягом більшої частини року та стриманій інфляції в країнах – торговельних партнерах. Крім того, суттєво уповільнилося зростання цін на одяг та взуття (до 0.9% р/р) завдяки повільнішому відображенню в їх цінах динаміки зміни валютного курсу (більшість продавців одягу та взуття здійснюють закупівлю товару за кілька місяців до початку сезону).

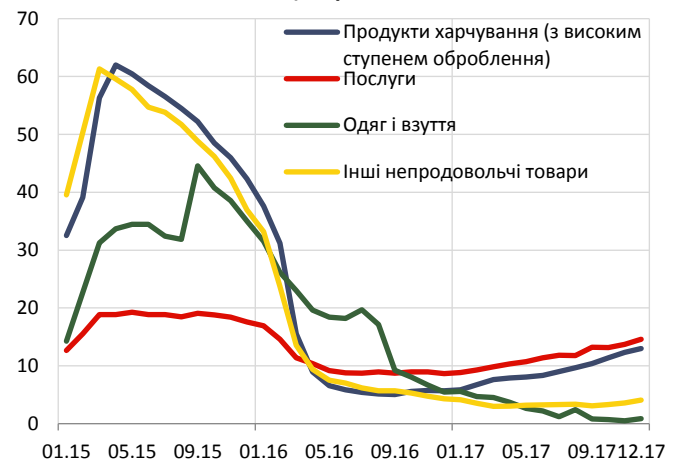
Зростання цін на сирі продовольчі товари у 2017 році суттєво прискорилося (до 23.5% р/р) порівняно з попереднім роком. Зокрема високими темпами зросли ціни на м'ясо та молоко (відповідно на 30.3% р/р та 23.1% р/р),

Індекси споживчих цін, %

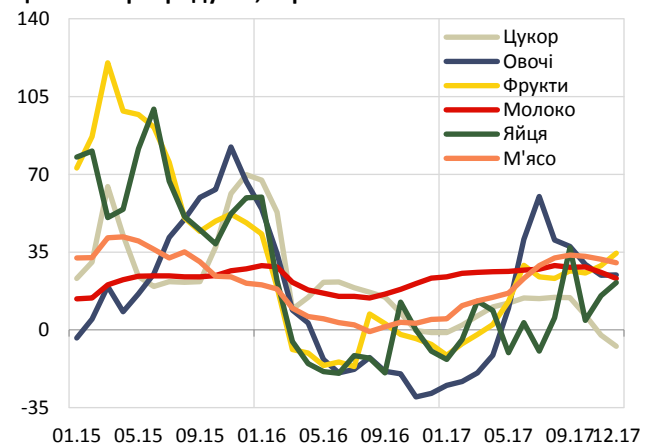
Джерело: ДССУ.

Основні компоненти БІЦЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

Ціни на сирі продукти, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

відновилося зростання цін на яйця (на 21.2% р/р). Така динаміка відображала суттєво вищі світові ціни на відповідні продукти та активізацію експорту, а також обмежену внутрішню пропозицію цих товарів на тлі зменшення поголів'я (крім птиці) та нестабільної епізоотичної ситуації.

Крім того, у 2017 році відновилося зростання ціни на овочі та фрукти (відповідно до 24.7% р/р та 34.5% р/р), що зумовлено низкою причин. По-перше, несприятливі погодні умови у першій половині року спричинили скорочення пропозиції окремих овочів та фруктів. Наприклад, ціни на ягоди та яблука, окремі овочі борщового набору (моркву та буряк) зросли майже в 1.5 раза. По-друге, у 2017 році вичерпалася дія факторів пропозиції, що стримували зростання цін на окремі овочі та фрукти у 2016 році. Зокрема внаслідок відміни торговельних обмежень з боку Російської Федерації для турецьких товарів скоротилася їх пропозиція на українському ринку.

Натомість тривало падіння цін на цукор (на 7.4% р/р) у результаті низьких світових цін та значної пропозиції на внутрішньому ринку, а гарний урожай зумовив падіння цін на гречану крупу (на 28.9% р/р).

Зростання цін та тарифів, що регулюються адміністративно, очікувано уповільнилося (до 16.1% р/р). Це відбулося у тому числі завдяки сприятливій базі порівняння, на відміну від попереднього року підвищення тарифів на послуги ЖКГ відбувалося значно нижчими темпами. Водночас у 2017 році прискорилося зростання цін на тютюнові вироби, поштові та транспортні послуги внаслідок збільшення їх собівартості.

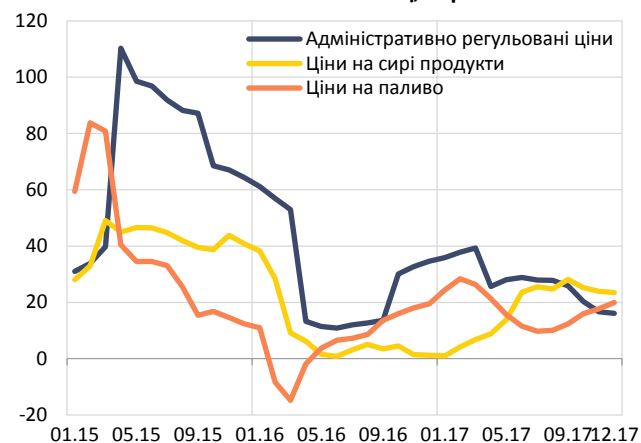
Темпи зростання цін на паливо у 2017 році були такими ж високими (20.0% р/р), як і в попередньому році, внаслідок підвищення цін на нафту та послаблення гривні до євро (акцизи на паливо встановлено в євро).

Темпи зростання індексу цін виробників у 2017 році суттєво знизилися (до 16.5% р/р порівняно з 35.7% р/р у 2016 році). Так під впливом тенденцій на зовнішніх ринках у 2017 році суттєво знизилися річні темпи зростання цін у добувній промисловості. Зокрема зниження темпів зростання світових цін на нафту сприяло уповільненню зростання у добуванні сирової нафти та природного газу (до 16.1% р/р), а нижчі світові ціни на залізну руду позначилися на уповільненні зростання цін у добуванні металевих руд (до 29.3% р/р). Водночас унаслідок зростання зовнішніх цін відбулося прискорення зростання цін у добуванні кам'яного вугілля (до 47.8% р/р).

Цінові тенденції в добувній промисловості позначилися на динаміці цін у наступних ланках виробничого процесу. Зокрема знизилися темпи зростання цін у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (до 43.0% р/р) та в металургійному виробництві (до 26.9% р/р).

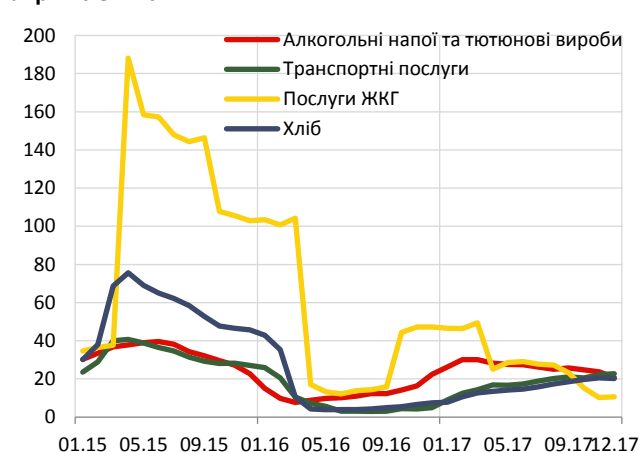
Нижчими темпами зростали ціни в харчовій промисловості (12.5% р/р). Зокрема у 2017 році знизилися ціни у виробництві цукру (на 8.1% р/р). Також дещо сповільнилося зростання цін у виробництві молочних продуктів та напоїв (відповідно до 18.3% р/р та 15.8% р/р). Водночас суттєво прискорилося зростання цін у виробництві м'ясних продуктів, а також хліба, хлібобулочних і борошняних

Основні компоненти небазового ІСЦ, % річна зміна

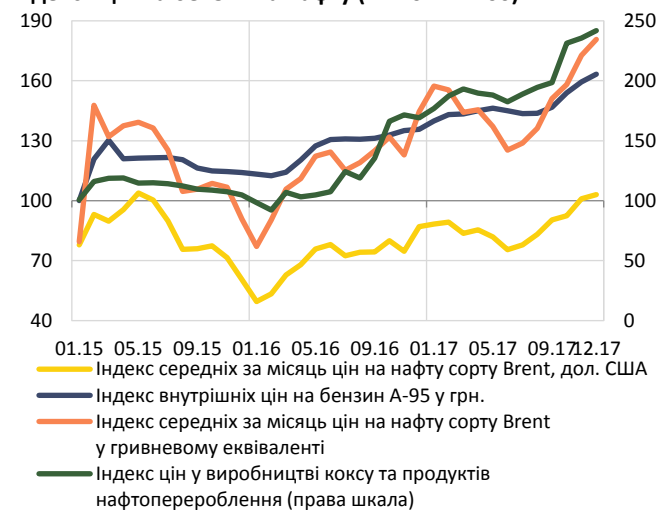
Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

Компоненти адміністративно регульованих цін і тарифів, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

Індекси цін на бензин та нафту (12.2014 = 100)

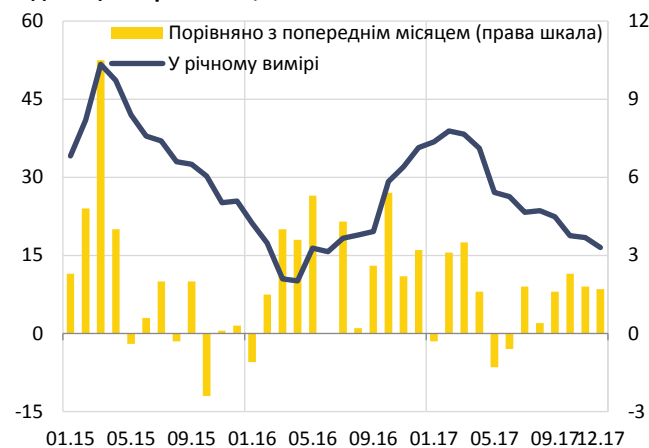
Джерело: ДССУ; Thomson Reuters Datastream.

виробів (відповідно до 29.0% р/р та 17.5% р/р) на тлі збільшення виробничих витрат та високих зовнішніх цін.

Також суттєво уповільнилося зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до 4.0% р/р). Це насамперед пояснюється збільшенням частки дешевшої атомної генерації у виробництві електроенергії порівняно з попереднім роком. Крім того, низькі темпи зростання цін на електроенергію для промислових виробників пов'язані з поетапною ліквідацією перехресного субсидювання та поступовим вирівнюванням цін на електроенергію для населення та інших споживачів. Додатковим чинником також було зниження середньої ціни електроенергії, яку виробляють на ГЕС, завдяки вищим, ніж у попередньому році, показникам водності річок та припливу до водосховищ.

Водночас значно збільшилися темпи зростання цін у хімічній промисловості (21.9% р/р) в умовах зростання світових цін, високого попиту з боку аграріїв та відновлення антидемпінгових мит на азотні добрива з Російської Федерації.

Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

Ціни в окремих галузях промисловості, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

Зміна цінних індексів ІСЦ та ІЦВ у 2015 – 2017 роках																
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)																
	частка ІСЦ для 2017 року, %	у річному вимірі, %														зміна за грудень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік** †												
				січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	
Індекс споживчих цін	100.0	43.3	12.4	12.6	14.2	15.1	12.2	13.5	15.6	15.9	16.2	16.4	14.6	13.6	13.7	1.0
Базова інфляція	57.4	34.7	5.8	6.2	6.6	6.3	6.3	6.5	6.8	7.3	7.8	7.7	8.1	8.6	9.5	0.8
Небазова інфляція *	42.6	49.7	17.5	17.9	20.8	22.8	17.7	20.7	25.0	25.2	25.0	25.7	21.9	19.7	19.4	1.3
сирі продукти	19.0	40.7	1.2	1.0	4.1	6.7	8.9	13.8	23.6	25.5	24.8	28.2	25.3	23.9	23.5	1.8
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.6	64.4	34.6	35.9	37.8	39.3	25.6	28.1	28.8	27.9	27.8	25.9	20.3	16.7	16.1	0.6
паливо	5.0	12.5	19.5	24.5	28.4	26.3	21.3	15.7	11.5	9.7	10.1	12.4	16.0	17.7	20.0	2.5
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)																
Продукти харчування та безалкогольні напої	41.8	41.5	3.3	3.0	5.3	7.2	8.3	10.6	15.0	16.3	16.8	18.8	18.0	13.6	17.7	1.5
Алкогольні напої, тютюнові вироби	7.9	22.7	22.5	26.3	30.2	30.2	28.3	27.5	27.4	26.3	25.1	25.8	24.7	23.8	20.7	0.6
Одяг і взуття	5.4	35.0	5.5	5.6	4.7	4.5	3.7	2.7	2.1	1.2	2.1	0.8	0.7	0.5	0.9	-2.4
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива, у т. ч.:	7.5	103.0	47.2	46.6	46.5	49.5	25.1	28.6	29.2	27.8	27.3	23.2	15.2	10.3	10.6	0.3
утримання будинків та прибудинкових територій	0.5	5.4	11.5	14.1	16.8	21.7	25.3	29.3	39.9	48.7	49.3	46.5	46.7	47.9	47.5	0.2
водопостачання	0.3	23.0	42.1	26.7	24.7	24.1	27.3	37.1	40.0	41.2	32.1	30.1	25.6	22.3	20.2	-1.2
гаряча вода	0.2	55.8	82.9	82.9	83.2	83.3	83.3	83.0	82.9	15.3	14.4	14.5	8.5	2.1	0.9	-0.1
природний газ	2.1	273.0	42.0	42.0	42.0	42.0	-4.3	0.9	1.0	1.0	1.1	1.2	1.2	1.2	1.2	0.0
центральне опалення	1.2	78.7	89.3	89.7	90.1	90.2	90.2	90.2	90.2	90.0	90.0	90.0	25.0	2.8	3.8	0.9
електроенергія	1.0	66.9	60.0	60.0	60.0	63.7	63.7	63.7	63.7	63.7	63.7	28.1	28.1	28.1	28.1	0.0
Транспорт	12.1	20.4	11.4	14.9	17.2	16.8	15.7	13.1	11.5	11.1	11.8	12.6	14.4	15.4	16.7	1.8
Зв'язок	3.2	7.0	4.0	4.1	4.6	7.1	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.7	10.6	11.5	9.1	0.6
Освіта	1.6	24.2	13.7	12.1	11.5	10.7	10.3	9.7	8.9	8.5	8.8	15.7	15.4	15.1	14.9	0.0
Окремі компоненти ІЦВ																
	частка ІЦВ для 2017 року, %***	у річному вимірі, %														зміна за грудень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік												
				січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	
Індекс цін виробників	100.0	25.4	35.7	36.8	38.9	38.3	35.6	27.1	26.3	23.3	23.6	22.4	18.8	18.4	16.5	1.7
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	13.2	17.6	85.1	109.1	101.0	94.7	75.7	32.4	30.5	35.7	39.6	35.1	37.8	43.8	30.4	2.9
Добування кам'яного вугілля	2.4	-0.8	40.4	43.5	21.0	20.5	35.4	37.1	49.8	51.9	63.8	70.5	61.2	75.3	47.8	0.1
Добування сирої нафти та природного газу	4.7	120.3	76.5	123.8	116.2	88.3	94.1	12.0	8.9	10.0	17.9	13.3	8.6	14.6	16.1	2.8
Добування металевих руд	5.1	-8.9	107.2	135.2	138.5	142.6	87.0	35.9	27.7	36.1	36.1	29.3	41.2	46.9	29.3	4.6
Переробна промисловість	65.1	23.8	22.6	25.6	28.9	27.5	25.4	21.1	18.7	17.8	20.1	19.9	20.7	20.7	18.5	1.2
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.8	36.4	16.2	16.4	16.7	16.6	16.3	16.9	16.5	14.7	15.7	14.1	13.3	13.5	12.5	1.0
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	3.4	4.7	61.7	79.9	103.3	80.6	84.1	79.5	70.0	52.0	63.4	46.7	39.3	37.5	43.0	2.6
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	3.2	24.2	-1.4	4.5	10.9	12.5	14.5	12.4	12.7	15.0	13.9	17.9	21.0	25.0	21.9	3.3
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	31.5	8.5	8.3	9.2	9.0	9.0	9.0	8.7	8.9	9.3	9.8	10.3	10.4	11.0	0.9
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	29.6	9.5	10.6	11.7	12.2	11.2	11.7	11.5	11.6	11.7	11.3	11.7	12.1	12.5	0.7
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	17.3	12.4	41.8	49.9	57.0	54.0	45.5	28.9	20.8	21.7	27.8	30.9	36.5	34.8	26.9	0.5
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.2	15.5	11.4	9.1	15.4	14.5	16.1	14.2	14.2	16.4	18.4	17.9	18.9	20.6	17.9	1.2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	21.8	33.2	51.5	37.1	38.7	42.6	44.2	37.9	42.5	31.0	23.8	20.8	4.7	1.0	4.0	2.6

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ, уточнені дані. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Із січня 2017 року змінено методологію розрахунку індексів споживчих цін. Детальніша інформація на сайті ДССУ.

*** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2016 рік.

† Зміна цін за окремими компонентами споживчого кошика згідно з класифікацією Національного банку України на підставі даних ДССУ уточнена через перегляд методології розрахунку вагових коефіцієнтів.